

2022. június 9., csütörtök

P9_TA(2022)0242

A Parlament kezdeményezési joga

Az Európai Parlament 2022. június 9-i állásfoglalása a Parlament kezdeményezési jogáról (2020/2132(INI))

(2022/C 493/11)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre (EUSZ) és az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSZ),
- tekintettel az Európai Parlament és az Európai Bizottság közötti kapcsolatokról szóló, 2010. október 20-i keretmegállapodásra ⁽¹⁾ és annak módosításaira (a továbbiakban: a 2010. évi keretmegállapodás),
- tekintettel az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásra ⁽²⁾,
- tekintettel az Európai Unió működésének a Lisszaboni Szerződésben rejlő potenciál kihasználása révén történő javításáról szóló, 2017. február 16-i állásfoglalására ⁽³⁾,
- tekintettel az Európai Unió intézményi felépítésével kapcsolatos lehetséges fejleményekről és módosításokról szóló, 2017. február 16-i állásfoglalására ⁽⁴⁾,
- tekintettel az Európa jövőjéről szóló vita állásáról szóló, 2019. február 13-i állásfoglalására ⁽⁵⁾,
- tekintettel az Európa jövőjéről szóló konferenciára vonatkozó európai parlamenti álláspontról szóló, 2020. január 15-i állásfoglalására ⁽⁶⁾,
- tekintettel az Európa jövőjéről szóló konferenciára vonatkozó európai parlamenti álláspontról szóló, 2020. június 18-i állásfoglalására ⁽⁷⁾,
- tekintettel a hivatalba lépő következő Európai Bizottság számára készült, a 2019–2024 közötti időszakra vonatkozó politikai iránymutatásokra, amelyeket a Bizottság elnöke, Ursula von der Leyen 2019. július 16-án mutatott be „Ambiciózusabb Unió. Programom Európa számára” címmel,
- tekintettel a Parlament által megrendelt, „Az Európai Parlament kezdeményezési joga” című, 2020. júliusi tanulmányra,
- tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,
- tekintettel a Jogi Bizottság, valamint az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság véleményére,
- tekintettel az Alkotmányügyi Bizottság jelentésére (A9-0142/2022),

A. mivel az EUSZ 15. cikke kimondja, hogy az Európai Tanács nem láthat el jogalkotási feladatokat;

⁽¹⁾ HL L 304., 2010.11.20., 47. o.

⁽²⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

⁽³⁾ HL C 252., 2018.7.18., 215. o.

⁽⁴⁾ HL C 252., 2018.7.18., 201. o.

⁽⁵⁾ HL C 449., 2020.12.23., 90. o.

⁽⁶⁾ HL C 270., 2021.7.7., 71. o.

⁽⁷⁾ HL C 362., 2021.9.8., 6. o.

2022. június 9., csütörtök

- B. mivel a Parlament a polgárok által demokratikusan és közvetlenül megválasztott egyetlen uniós intézmény; mivel a tagállamok alkotmányos rendszereivel ellentétben a Parlamentnek nincs általános közvetlen jogalkotási kezdeményezési joga, amely az EUSZ 17. cikkének (2) bekezdése értelmében a Bizottságot illeti meg, kivéve, ha a Szerződések másként rendelkeznek;
- C. mivel a Szerződések közvetett jogalkotási kezdeményezési jogot biztosítanak, hiszen az EUMSZ 225. cikke szerint „[az] Európai Parlament tagjainak többségével felkérheti a Bizottságot olyan kérdésre vonatkozó megfelelő javaslat előterjesztésére, amely az Európai Parlament megítélése szerint a Szerződések végrehajtása céljából uniós jogi aktus kidolgozását teszi szükségessé”;
- D. mivel az EUMSZ 225. cikke azt is előírja, hogy ha „a Bizottság nem terjeszt elő javaslatot, ennek okairól tájékoztatja az Európai Parlamentet”;
- E. mivel a Parlament saját kezdeményezésű jelentései és állásfoglalásai fontos eszközt jelentenek az EU politikai napirendjének meghatározásában;
- F. mivel a 2010. évi keretmegállapodás értelmében a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy a vonatkozó állásfoglalás plenáris ülésen történő elfogadását követő három hónapon belül jelentést tesz a Parlament által az EUMSZ 225. cikkén alapuló javaslat benyújtására irányuló bármely kérés konkrét nyomon követéséről; mivel amennyiben a Bizottság nem tesz eleget e kötelezettségének, az az EUMSZ 265. cikke szerint a döntéshozatal elmulasztásának minősülhet;
- G. mivel 2019-ig a Parlament saját kezdeményezésű jogalkotási és nem jogalkotási eljárásainak csupán egyharmada tekinthető sikeresnek, és a 2011 óta elfogadott saját kezdeményezésű jogalkotási jelentések legtöbbje nyomán a Bizottság 2019-ig nem tett további lépéseket megfelelő javaslatok előterjesztése révén⁽⁸⁾;
- H. mivel a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás előírja, hogy a Bizottságnak külön közleményt kell elfogadnia az ilyen kérelmek nyomon követéséről, és amennyiben „az említett felkérésre válaszként úgy dönt, hogy nem terjeszt elő javaslatot”, akkor „adott esetben elemzi a lehetséges alternatívákat, illetve reagál a társjogalkotók felvetéseire az európai hozzáadott érték elemzésével, valamint az európai szintű cselekvés hiányából fakadó hátrányok elemzésével kapcsolatban”;
- I. mivel a Szerződések közvetlen kezdeményezési jogokat biztosítanak a Parlamentnek saját összetétele, képviselőinek megválasztása és státútuma, az európai ombudsman státútuma és a Parlament vizsgálati joga tekintetében, amelyekre különleges eljárás alkalmazandó, továbbá a jogállamiság tiszteletben tartásával és a Szerződések felülvizsgálatával kapcsolatos eljárások kezdeményezése tekintetében;
- J. mivel a Parlament közvetlen kezdeményezési joga távolról sem elegendő ahhoz, hogy képviselje a polgárok, a civil társadalom és a szociális partnerek véleményét az európai intézményeken belül, ami gyakorlatilag monopóliumot hagy a Bizottság számára a jogalkotási kezdeményezések gyakorlása tekintetében;
- K. mivel ahhoz, hogy a Parlament kiemeltebb szerepet kapjon az Unió napirendjének meghatározásában a Parlament kezdeményezési jogának megerősítése révén, a rendes jogalkotási eljárást ki kell terjeszteni más szakpolitikai területekre is, és meg kell erősíteni az intézményközi együttműködést;

⁽⁸⁾ Európai Parlament, Belső Politikák Főigazgatósága, Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi Tematikus Főosztály, „Az Európai Parlament kezdeményezési joga” című tanulmány, Brüsszel, 2020, 55. és 57. o.

2022. június 9., csütörtök

- L. mivel a Parlament különösen ambiciózus jogalkotási kezdeményezést készített a demokráciával, a jogállamisággal és az alapvető jogokkal foglalkozó uniós mechanizmus létrehozásáról, amelyet 2016 októberében⁽⁹⁾ és 2020-ban⁽¹⁰⁾ fogadtak el, és felkérte a Bizottságot és a Tanácsot, hogy az EUMSZ 295. cikkével összhangban kezdjenek tárgyalásokat a Parlamenttel egy intézményközi megállapodásról; mivel a jogállamiság azon kulcsfontosságú területek egyike, ahol a Parlament kezdeményezési jogát fejleszteni lehetne;
- M. mivel a Parlament közvetlen kezdeményezési jogának biztosítása helyreállítaná az Unió jogalkotási folyamatának egyensúlyát;
- N. mivel empirikus bizonyítékok azt mutatják, hogy a Parlament kezdeményezéseinek sikere alapvetően a Tanács által követett döntéshozatali eljárástól függ (minősített többség vagy egyhangúság)⁽¹¹⁾;
- O. mivel az Európa jövőjéről szóló vita állásáról szóló állásfoglalásában a Parlament emlékeztetett arra, hogy „a Szerződések esetleges jövőbeli felülvizsgálata esetén a jogalkotási kezdeményezéshez való jogot a Parlamentnek is meg lehetne adni, mivel a Parlament az uniós polgárok közvetlen képviselője”; mivel az Európa jövőjéről szóló konferencia történelmi lehetőséget kínál többek között az európai demokrácia és a Szerződések reformjának előmozdítására a polgárok bevonásával;
- P. mivel az Európa jövőjéről szóló konferencia digitális platformján az európai demokrácia témája volt az egyik olyan kérdés, amelyhez a polgároktól a legtöbb hozzászólás érkezett;
- Q. mivel az Európai Parlament az Európai Unió jelenlegi intézményi felépítésének lehetséges fejlődéséről és kiigazításáról szóló állásfoglalásában azt javasolta, hogy „a számos tagállamban bevett gyakorlatnak megfelelően az uniós jogalkotó hatóság két kamaráját, azaz a Tanácsot, és – mint az egyetlen közvetlenül választott intézményt – elsősorban az Európai Parlamentet ruházzák fel jogalkotási kezdeményezési hatáskörrel, a Bizottság alapvető jogalkotási előjogának sérelme nélkül”;
- R. mivel a Parlament eljárási szabályzata meghatározza az EUMSZ 225. cikke szerinti állásfoglalások kidolgozására és elfogadására vonatkozó szabályokat; mivel a gyakorlatban különbséget tesznek a saját kezdeményezésű (INI) jelentések és a saját kezdeményezésű jogalkotási (INL) jelentések között; mivel a 2010. évi keretmegállapodás és a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás nem tesz ilyen különbséget;

A Parlament Szerződésekben megállapított közvetlen kezdeményezési joga(i)

1. hangsúlyozza és sajnálja, hogy a Parlament annak ellenére, hogy az egyetlen közvetlenül választott uniós intézmény, nem rendelkezik általános közvetlen kezdeményezési joggal;
2. hangsúlyozza, hogy a Lisszaboni Szerződés eleve közvetlen kezdeményezési joggal ruházta fel a Parlamentet, elismerve önszerveződési hatáskörét, ellenőrzési funkcióját és – egyetlen közvetlenül választott uniós intézményként – demokratikus legitimitását;
3. kiemeli, hogy egy olyan intézményi felépítésen belül, ahol a Parlament még nem rendelkezik általános közvetlen kezdeményezési joggal, az általa kezdeményezett különleges jogalkotási eljárások különleges alkotmányos méltósággal és elsőbbséggel bírnak a rendes jogalkotási eljárásokkal szemben;
4. emlékeztet arra, hogy az elmúlt 20 évben – akármennyire elégtelenek is – a Parlament ismételten élt ezekkel a jogokkal; sajnálja azonban, hogy ezeket a különleges jogalkotási eljárásokat túl ritkán sikerült sikeresen lezárni a Bizottság és a Tanács egyetértésének hiánya miatt⁽¹²⁾;

⁽⁹⁾ Az Európai Parlament 2016. október 25-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a demokráciával, a jogállamisággal és az alapvető jogokkal foglalkozó uniós mechanizmus létrehozásáról (HL C 215., 2018.6.19., 162. o.)

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament 2020. október 7-i állásfoglalása a demokráciával, a jogállamisággal és az alapvető jogokkal foglalkozó uniós mechanizmus létrehozásáról (HL C 395., 2021.9.29., 2. o.)

⁽¹¹⁾ Európai Parlament, Belső Politikák Főigazgatósága, Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi Tematikus Főosztály, „Az Európai Parlament kezdeményezési joga” című tanulmány, Brüsszel, 2020, 12. o.

⁽¹²⁾ Ugyanott, 34–35. o.

2022. június 9., csütörtök

5. kiemeli, hogy a Parlament élt kezdeményezési jogával azáltal, hogy az EUSZ 7. cikke értelmében jogállamisági eljárást indított; elítéli, hogy a Tanács nem követte nyomon ezt az eljárást és a Parlament azt követő ismételt cselekvési felhívásait, és rámutat, hogy továbbra is alássa a közös európai értékek integritását, a kölcsönös bizalmat és az Unió egészének hitelességét az, hogy a Tanács nem alkalmazza hatékonyan az EUSZ 7. cikkét; alapvetően lényegesnek tartja az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerrel szülő, 2020. december 16-i (EU, Euratom) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹³⁾ teljes körű és haladéktalan végrehajtásának biztosítását, a Parlament mint társjogalkotó szerepének tiszteletben tartásával; úgy ítéli meg, hogy az Unió strukturálisan továbbra sem készült fel arra, hogy megbirkózzon a tagállamokban a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok terén tapasztalható visszalépésekkel és megsértésekkel; úgy véli, hogy e kérdések különböző tagállamokban tapasztalható romlása rámutatott a valódi intézményközi együttműködés szükségességére; mélyen elítéli, hogy folyamatosan elmarad a megfelelő válasz a demokráciával, a jogállamisággal és az alapvető jogokkal foglalkozó uniós mechanizmus létrehozására irányuló parlamenti kezdeményezésre, és ismételt felszólítja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy haladéktalanul kezdjenek tárgyalásokat a Parlamenttel egy intézményközi megállapodásról;

6. megismétli indokolással ellátott javaslatát, amely szerint egyértelműen fennáll a veszélye annak, hogy Magyarország súlyosan megsérti az Unió alapját képező értékeket; ismételten mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a meghallgatások egységes eljárásai nem biztosítanak egyenlő bánásmódot egyrészt a Parlament, másrészt a Bizottság és a tagállamok egyharmada számára az indokolással ellátott javaslat benyújtása és az információkhoz való hozzáférés tekintetében; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a meghallgatások még nem vezettek jelentős előrelépéshez az uniós értékek súlyos megsértése egyértelmű veszélyének kezelése terén;

7. sajnálja, hogy három tagállam még nem ratifikálta az Európai Unió 2018-ban elfogadott, módosított választási jogszabályát;

8. sajnálja továbbá, hogy a Tanács mindeddig megtagadta a Parlamenttel való tárgyalást az utóbbi vizsgálati jogáról, bár ez ellentétes az EUMSZ 226. cikkével és az őszinte együttműködés elvével, és azt jelenti, hogy Tanács nem hajtja végre a Szerződés egy rendelkezését, annak ellenére, hogy köteles erre;

9. üdvözli az európai ombudsman új alapokmányának a Parlament kezdeményezése nyomán történő elfogadását, amely biztosítja, hogy az alapokmány összhangban legyen a Lisszaboni Szerződéssel;

A Tanács és az Európai Tanács Szerződésekben megállapított kezdeményezési jogai

10. sajnálja, hogy a gazdasági és monetáris politika területén az EUMSZ 121. cikke a Parlamentet illetően csupán annak tájékoztatásáról rendelkezik; megjegyzi azt is, hogy a Tanács az EUMSZ 121. cikkét e területen de facto kezdeményezési jogként gyakorolta, és további felelősségi köröket kér a Parlament mint az egyetlen olyan uniós intézmény számára, amely a polgárok véleményét képviseli;

11. elismeri továbbá, hogy az EUMSZ 68. cikkét az Európai Tanács de facto kezdeményezési jogként gyakorolta a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése terén; hangsúlyozza, hogy az Európai Tanács nem társjogalkotó, és hogy az e területre vonatkozó többéves operatív programoknak az Európai Tanács által a Parlamenttel vagy a Bizottsággal való konzultáció kötelezettsége nélkül történő elfogadását felül kell vizsgálni, tekintettel arra, hogy e politikák különösen jelentős hatást gyakorolnak a polgárok alapvető jogaira; kéri, hogy a Szerződés következő felülvizsgálata során a Parlament és a Tanács ugyanolyan feltételek mellett kapja meg ezt a hatáskört;

12. megjegyzi, hogy az EUMSZ 76. cikke értelmében a Tanácsnak – a tagállamok egynegyedének kezdeményezése alapján – a Bizottsággal párhuzamos kezdeményezési joga van a közigazgatási jogi együttműködés, valamint a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés tekintetében;

13. megjegyzi, hogy ezek a fejlemények annak a szélesebb körű tendenciának a részét képezik, amely a Tanács, az Európai Tanács és a Bizottság között a döntéshozatali hatáskör tekintetében – különböző mértékben – növekvő egyensúlyhiányt mutat valamennyi szakpolitikai területen; hangsúlyozza, hogy ez a gyakorlat alássa az EU-nak a Szerződésekben megállapított intézményi felépítését; úgy véli, hogy a Parlament számára biztosított egyenértékű jogok révén helyre kell állítani az egyensúlyt a demokratikus legitimitás érdekében;

⁽¹³⁾ HL L 433. I, 2020.12.22., 1. o.

2022. június 9., csütörtök

14. aggodalommal veszi tudomásul, hogy a Tanács EUMSZ 241. cikkében meghatározott közvetett kezdeményezési jogának alkalmazása nem eléggé átlátható; felhívja a Tanácsot, hogy felhasználóbarát módon és az Európai Unió valamennyi hivatalos nyelvén tegye közzé az e jogalap felhasználásával benyújtott valamennyi kérelmet, és ragaszkodik a Tanácshoz intézett azon felhívásához, hogy valamennyi jogi aktusában biztosítsa a lehető legmagasabb szintű átláthatóságot⁽¹⁴⁾, maradéktalanul tiszteletben tartva a dokumentumokhoz való hozzáférésre vonatkozó uniós szabályokat;

A Parlament Szerződésben megállapított közvetett kezdeményezési joga

15. emlékeztet arra, hogy a Maastrichti Szerződés óta a Parlamentnek – egyedülálló demokratikus legitimitásának elismeréseként – joga van arra, hogy jogalkotási javaslatok benyújtását kérje a Bizottságtól;

16. megjegyzi, hogy az EUMSZ 225. cikkével összhangban a kéréseknek az Unió hatáskörébe kell tartozniuk, és hogy jelenleg a Bizottság egyedül arra köteles, hogy tájékoztassa a Parlamentet egy javaslat benyújtásának elutasítására vonatkozó indokairól;

17. emlékeztet arra, hogy a Parlament és a Bizottság megállapodott abban, hogy a 2010. évi keretmegállapodással még jobban megerősítik ezt a jogot; megjegyzi, hogy a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy három hónapon belül jelentést tesz a Parlament kéréseinek nyomon követéséről, és amennyiben a testület úgy dönt, jogalkotási javaslatot terjeszt elő;

18. úgy véli, hogy eljött az ideje az ambiciózusabb politikai akarat kinyilvánításának, ezért kéri a 2010. évi keretmegállapodás felülvizsgálatát az EP kezdeményezési jogainak megerősítése céljából;

19. sajnálja, hogy 2019-ig a Parlament jogalkotási kezdeményezéseiről szóló, az EUMSZ 225. cikke alapján elfogadott jelentések nyomon követése során a Bizottság csak az esetek kisebb részében nyújtott be jogalkotási javaslatokat a Parlament kérését követően⁽¹⁵⁾; sajnálja továbbá, hogy a Bizottság számára a Parlament kéréseire való válaszadásra és jogalkotási javaslatok benyújtására előírt határidőket a legtöbb esetben nem tartották be;

20. úgy véli, hogy a Bizottság azon egyedüli kötelezettsége, hogy tájékoztassa a Parlamentet arról, hogy miért nem követi nyomon a Parlament képviselőinek többsége által elfogadott saját kezdeményezésű jogalkotási jelentéseket, túl gyenge, ezért a leghatározottabban üdvözlöi, hogy a Bizottság elnöke, Ursula von der Leyen támogatja a Parlament kezdeményezési jogát, és kötelezettséget vállalt arra, hogy mindig jogalkotási aktussal válaszol a Parlament EUMSZ 225. cikke szerinti kéréseire, teljes mértékben tiszteletben tartva az arányosság, a szubszidiaritás és a jogalkotás minőségének javítása elvét; elvárja, hogy a Bizottság tartsa fenn azon kötelezettségvállalását, hogy a saját kezdeményezésű jogalkotási jelentések keretében a Parlament képviselőinek többsége által elfogadott bármely kérelem elfogadását követően jogalkotást kezdeményez; úgy véli, hogy ezt a kötelezettségvállalást fokozni kell, és meg kell erősíteni a Parlamentnek az uniós napirend befolyásolására vonatkozó hatáskörét;

⁽¹⁴⁾ 2019. január 17-i állásfoglalás az ombudsman OI/2/2017 számú, az Európai Unió Tanácsa előkészítő szerveiben folytatott jogalkotási viták átláthatósága kapcsán végzett stratégiai vizsgálatáról (HL C 411., 2020.11.27., 149. o.).

⁽¹⁵⁾ Európai Parlament, Belső Politikák Főigazgatósága, Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi Tematikus Főosztály, „Az Európai Parlament kezdeményezési joga” című tanulmány, Brüsszel, 2020, 54. o.

2022. június 9., csütörtök

21. elismerését fejezi ki a biztosok jelenlegi testületének azért, hogy egy eset kivételével⁽¹⁶⁾ a Parlament valamennyi kérésére időben válaszolt⁽¹⁷⁾; kiemeli továbbá, hogy csak egyetlen esetben nem született jogalkotási javaslat a kérés nyomán; úgy véli, hogy ez azt bizonyítja, hogy intézményközi precedenst teremtettek, és elvárja, hogy a Bizottság továbbra is tartsa tiszteletben az összes kérelem megválaszolására vonatkozó kötelezettségvállalását;

22. úgy véli, hogy a Parlament kezdeményezési jogáról való gondolkodásnak együtt kell járnia az uniós döntéshozatali folyamaton belüli politikai kezdeményezés szélesebb körű átgondolásával;

23. javasolja, hogy fejlesszék az európai polgári kezdeményezések nyomon követését, és hangsúlyozza, hogy amennyiben a Bizottság a kitűzött határidőn belül nem tette közzé szándékait, vagy közleményben jelezte, hogy nem kíván intézkedéseket hozni egy olyan európai polgári kezdeményezéssel kapcsolatban, amely megfelelt az eljárási követelményeknek és összeegyeztethető a Szerződésekkel, különösen az EUSZ 2. cikkében foglalt alapvető uniós értékekkel, a Parlament úgy dönthet, hogy az európai polgári kezdeményezés nyomán saját kezdeményezésű jogalkotási jelentést készít;

A Parlament kezdeményezési jogának (jogainak) jövőjéről

24. mély meggyőződése, hogy az általános és közvetlen kezdeményezési jog még jobban megerősítené az Unió demokratikus legitimitását, növelné az uniós polgárok szerepvállalását és tükrözné az Unió és intézményei hatásköreinek az idők folyamán egy erősebb európai demokrácia felé való elmozdulását;

25. úgy véli, hogy a Parlamentet mint az egyetlen közvetlenül választott uniós intézményt jogalkotási javaslattevési joggal kell felruházni;

26. határozottan úgy véli, hogy a Szerződéseket felül kell vizsgálni, hogy a Parlament – mint az egyetlen közvetlenül választott, és ezáltal az uniós döntéshozatali folyamatban a polgárok véleményét képviselő uniós intézmény – megkapja a jogalkotás kezdeményezésének általános és közvetlen jogát; hangsúlyozza, hogy a Parlamentnek meg kell indítania az EUSZ 48. cikke szerinti eljárást e jogalkotási kezdeményezési jog megteremtésére; véleménye szerint a Parlament kezdeményezési jogának legalább azokon a szakpolitikai területeken érvényesülnie kell, amelyekben a Parlament társjogalkotóként jogalkotási hatáskörrel rendelkezik;

27. hangsúlyozza, hogy az Európa jövőjéről szóló konferencia példa nélküli lehetőség volt a jelenlegi hiányosságok kezelésére és az európai demokrácia új lendületének biztosítására, és a konferencia résztvevőinek ajánlása nyomán határozottan ösztönzi a Parlament számára valódi kezdeményezési jog biztosítását;

28. ismét hangsúlyozza a jelenleg a Parlament kezdeményezési hatáskörébe tartozó kérdések különleges és megerősített alkotmányos méltóságát, és ezért úgy véli, hogy ezt a kizárólagos jogot ki kell terjeszteni azokra a kérdésekre, amelyekben a demokratikus legitimitáció és az Unió szuverenitása különösen fontos;

⁽¹⁶⁾ A Bizottság válasza a Parlament „Biztonsági háló az uniós programok kedvezményezettjeinek védelmére: a többéves pénzügyi keret vészhelyzeti tervének kidolgozása” című, a Bizottságnak szóló ajánlásokat tartalmazó 2020. május 13-i állásfoglalására (HL C 323., 2021.8.11., 2. o.).

⁽¹⁷⁾ A Bizottság válaszai a Parlament alábbi állásfoglalásaira:

- 2020. október 8-i állásfoglalás a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a digitális pénzügyi szolgáltatásokról: a kriptoeszközök miatt újonnan felmerülő kockázatok – szabályozási és felügyeleti kihívások a pénzügyi szolgáltatások, intézmények és piacok területén (HL C 395., 2021.9.29., 72. o.);
- 2020. október 22-i állásfoglalás a Bizottságnak szóló ajánlásokkal az EU által ösztönzött globális erdőirtás megállítására és visszafordítására szolgáló uniós jogi keretről (HL C 404., 2021.10.6., 175. o.);
- 2020. október 20-i állásfoglalás a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályról: az online működő vállalkozásokra vonatkozó kereskedelmi és polgári jogi szabályok kiigazítása (HL C 404., 2021.10.6., 31. o.);
- 2020. október 20-i állásfoglalás a Bizottságnak szóló, digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályra vonatkozó ajánlásokkal: az egységes piac működésének javításáról (HL C 404., 2021.10.6., 2. o.);
- 2020. október 20-i állásfoglalás a Bizottsághoz intézett ajánlásokkal a mesterséges intelligencia, a robotika és a kapcsolódó technológiák etikai szempontjainak keretéről (HL C 404., 2021.10.6., 63. o.);
- 2020. október 20-i állásfoglalás a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a mesterséges intelligenciára vonatkozó polgári jogi felelősségi rendszerrel kapcsolatban (HL C 404., 2021.10.6., 107. o.);
- 2021. január 21-i állásfoglalás a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a kijelentkezéshez való jogról (HL C 456., 2021.11.10., 161. o.).

2022. június 9., csütörtök

29. megjegyzi, hogy a Parlament jelenlegi kezdeményezési joga különböző különleges jogalkotási eljárásokat foglal magában, például a saját összetételére, a képviselők megválasztására és státútumára, az európai ombudsman alapkormányára, valamint a Parlament vizsgálati jogára vonatkozó rendeletek esetében;

30. megítélése szerint a Szerződések alig szabályozzák ezeket az eljárásokat, és kéri, hogy a három intézmény kössön új intézményközi megállapodást, amely kizárólag ezzel a kérdéssel foglalkozik, teljes mértékben tiszteletben tartva a kérdés különleges alkotmányos méltóságát és növelve az Európai Unió demokratikus legitimitását; úgy véli, hogy ez az új intézményközi megállapodás intézkedéseket irányozhatna elő az ügyek intézmények általi blokkolásának elkerülése érdekében;

31. úgy véli, hogy a Parlament belső szabályainak jobban tükrözniük kellene e jogalkotási eljárások különleges jellegét; javasolja, hogy különösen akkor, ha egy jogi aktus Parlament általi elfogadásához a Tanács jóváhagyása vagy egyetértése, valamint a Bizottság véleménye vagy egyetértése szükséges, a Parlamentnek a javasolt jogi aktusról szóló szavazást követően indítson konzultációs eljárást ezekkel az intézményekkel; úgy véli továbbá, hogy a Parlamentnek egyszerűsítenie kellene az ilyen javasolt jogi aktusok szóban forgó konzultációkat követő megváltoztatására irányuló eljárásokat;

32. ezért úgy véli, hogy a rendes jogalkotási eljárás kiterjesztését és egy olyan rendes jogalkotási eljárás meghatározását, ahol a Parlament kezdeményezési joggal rendelkezik, egymást kiegészítő folyamatnak kell tekinteni;

33. úgy véli, hogy a Parlament közvetlen kezdeményezési jogának elismerése nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a Bizottság bizonyos területeken, például a költségvetés terén, megőrizze párhuzamos jogát, illetve kezdeményezési monopóliumát; azt is elképzelhetőnek tartaná, hogy szigorúan körülhatárolt területeken a Tanács is rendelkezzen a kezdeményezés közvetlen jogával; felhívja a három intézményt, hogy gondolkodjanak el arról, hogy a párhuzamos kezdeményezési jogok hogyan létezhetnek ténylegesen egymás mellett, és hogyan lehetne azokat a gyakorlatban megvalósítani;

34. kötelezettséget vállal arra, hogy teljes mértékben kihasználja, javítja és tovább erősíti a Parlament közvetett kezdeményezési jogában rejlő lehetőségeket, a Szerződések előírásai szerint, amelyeket az intézményközi megállapodások és Ursula von der Leyennek, a Bizottság elnökének kötelezettségvállalása tovább alakítottak;

35. úgy véli, hogy a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás a teljes jogalkotási ciklus során alapvető szerepet játszik az őszinte és átlátható együttműködés biztosításában, és lehetővé teszi a különböző intézmények álláspontjának jobb és kölcsönös megértését;

36. kéri a 2010. évi keretmegállapodás működésének közös értékelését és felszólít célzott felülvizsgálatára annak biztosítása érdekében, hogy a Parlament közvetett kezdeményezési jogával kapcsolatos rendelkezései és időkeretei hatékonyan érvényesülhessenek; továbbá felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy a Parlamenttel közösen mérjék fel, hogy a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodást milyen mértékben kell felülvizsgálni azon esetleges akadályok felszámolása céljából, amelyek a Parlamentet gátolják jogalkotási kezdeményezések benyújtásához való jogának gyakorlásában;

37. úgy véli, hogy helyénvaló felülvizsgálni belső szabályait, eljárásait és követelményeit, az EUMSZ 225. cikke szerinti jogalkotási kezdeményezésről szóló jelentések elkészítése tekintetében is, annak biztosítása érdekében, hogy a javaslatok célirányosak és jól megalapozottak legyenek; javasolja az EUMSZ 225. cikke szerinti állásfoglalások kidolgozására és elfogadására vonatkozóan a Parlament eljárási szabályzatában körvonalazott eljárások egyszerűsítését annak biztosítása érdekében, hogy a Bizottsághoz intézett, jogalkotási kezdeményezésre irányuló kérelmeket megfelelően figyelembe vegyék, mindig tiszteletben tartva a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodást, függetlenül attól, hogy a kérést melyik parlamenti állásfoglalás tartalmazza;

38. elkötelezi magát amellet, hogy ezeket az eszközöket részesíti előnyben a jogalkotási javaslatok Bizottság általi benyújtásának elsődleges eszközeként; e tekintetben rámutat, hogy a kérelmeket kizárólag a Bizottsághoz kell intézni, és biztosítani kell, hogy a saját kezdeményezésű jogalkotási jelentések tartalma a jelentés eldöntött tárgyának keretein belül maradjon; hangsúlyozza, hogy ahhoz, hogy a Parlament az EUMSZ 225. cikke alapján célzott és megfelelően alátámasztott jelentéseket fogadjon el, biztosítani kell a szükséges technikai és igazgatási kapacitást;

39. hangsúlyozza a Bizottsággal való szoros együttműködés biztosításának fontosságát a saját kezdeményezésű jogalkotási jelentések teljes életciklusa során annak biztosítása érdekében, hogy a folyamat a lehető leghatékonyabb, legátláthatóbb és leginkluzívabb legyen; kiemeli a Bizottsági Elnökök Értekezletének és az Elnökök Értekezletének szerepét e tekintetben;

2022. június 9., csütörtök

40. hangsúlyozza, hogy a Parlament teljes mértékben tiszteletben tartja a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodást, amely kiemeli az európai hozzáadott érték előzetes elemzésének, valamint az európai szintű cselekvés hiányából fakadó hátrányok értékelésének szükségességét, és hogy rendelkezik az azokhoz a hatásvizsgálati tevékenységekhez szükséges struktúrával, amelyeket – a lehetőségek szabta keretek között – el kell végezni a saját kezdeményezésű jogalkotási jelentések benyújtása előtt az európai hozzáadott értékre vonatkozó, a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodásban előírt értékelés javítása érdekében;

41. úgy véli, hogy a Bizottságnak a szubszidiaritás, az arányosság és a jogalkotás minőségének javítása elvének az EUMSZ 225. cikke szerinti jogalkotási javaslatokra irányuló parlamenti kérelmek nyomon követése keretében történő értékelése során megfelelően figyelembe kellene vennie az európai hozzáadott értékre és az európai szintű cselekvés hiányából fakadó hátrányokra vonatkozóan a Parlament által készített kísérő elemzéseket; rámutat, hogy a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás értelmében a Bizottság már most is köteles reagálni a társjogalkotók által az ilyen elemzésekkel kapcsolatban felvetett kérdésekre;

42. úgy véli továbbá, hogy a Bizottságnak egyértelműen össze kell kapcsolnia a Parlamentnek az EUMSZ 225. cikke alapján benyújtott javaslatát követően elfogadott javaslattervezeteket a megfelelő saját kezdeményezésű jogalkotási jelentésekkel, egyértelművé téve a „jogalkotási befolyási lábnyomot”;

43. elkötelezi magát amellet, hogy szorosabb koordinációt mozdítson elő a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal azáltal, hogy véleményeiket az EUMSZ 225. cikke keretében kellően figyelembe veszi;

44. megismétli, hogy a hozzáférhetőség, az etika és az átláthatóság elsődleges fontosságú, és ezeknek irányadónak kell lenniük az összes uniós intézmény tevékenysége során; kéri, hogy a jogalkotási kezdeményezésről szóló jelentésekkel kapcsolatos minden lényeges információt, például a belső eljárási lépéseket vagy a Bizottság általi nyomon követést, tegyék könnyen elérhetővé az interneten az Európai Unió valamennyi hivatalos nyelvén;

45. megismétli a jogalkotást megelőző szakasz fontosságát, és emlékeztet a Parlamentnek a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodásban és a 2010. évi keretmegállapodásban meghatározott szerepére; kéri, hogy a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodásban foglaltaknak megfelelően gyorsítsák fel a közös jogalkotási adatbázis létrehozására irányuló munkát;

46. emlékeztet a polgárok és a civil társadalom részvételének fontosságára az EU demokratikus legitimitása szempontjából; felhívja az összes uniós intézményt, hogy érdemben vonják be őket a döntéshozatalba a politikai ciklus valamennyi szakaszában;

o

o o

47. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok parlamentjeinek és kormányainak.
